Raport z przeglądu systemu ePUAP

centralny ośrodek informatyki

Warszawa, dn. 24.03.2016 r.

Plan prezentacji

Wprowadzenie	slajdy 2 - 4
Funkcjonalności	slajdy 5 - 8
Infrastruktura	slajdy 9 - 11
Bezpieczeństwo	slajdy 12 - 14
Organizacja	slajdy 15 - 17
Plan działania	slajdy 18 - 24

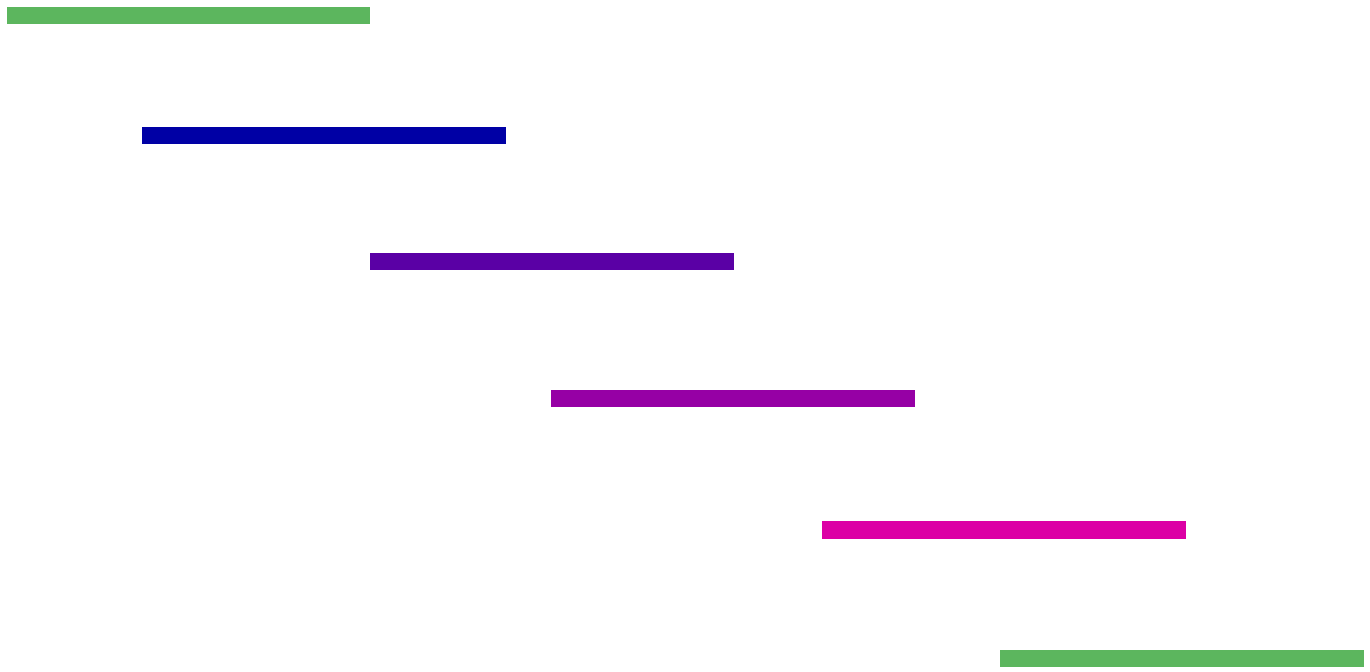

Podstawa i przyjęte założenia

Podstawa formalna przeglądu:

1. Pismo MC z dnia 29.02.2016 r. znak SAS.512.2.2016
2. Pismo COI z dnia 10 marca 2016 r. znak COI.0500.5.2016
3. Statut prac COI z dnia 31 grudnia 2015 r.

Założenia przeglądu:

1. Status przygotowania COI do utrzymania systemu ePUAP
2. Rekomendacje działań wynikające z przeglądu
3. Przygotowany przez COI Raport z audytu ePUAP

Ograniczenia:

1. Krótki czas przeglądu
2. Brak możliwości sprawdzenia wszystkich funkcjonalności (system produkcyjny)
3. Przestoje / niedostępności systemu (awaryjne / administracyjne)
4. Zaangażowanie zespołu w bieżące zadania (np. CEPIK)

Termin:

Data przejęcia systemu przez COI: 4 kwietnia 2016 r.

Status poszczególnych obszarów przeglądu

Obszar	Status	Komentarz
Funkcjonalność	Zidentyfikowane i przetestowane funkcjonalności (83%)	Brak kompletnego „katalogu usług”, brak wszystkich opisów funkcjonalnych (niektóre funkcjonalności „odkrywane” w ramach testów), brak potwierdzenia poziomu świadczonych usług SLA (niejasne kryteria przydziału kategorii „utrudnienia” i „niedostępność” – niedostępność PZ jest kategoryzowana, jako „utrudnienie”) i monitoringu wydajności funkcjonalności i użyteczności. Brak spójności pomiędzy środowiskami produkcyjnymi i testowymi. Braki dokumentacyjne/ eksploatacyjne.
Infrastruktura	Przejmowana infrastruktura pozwala na funkcjonowanie systemów po wykonaniu niezbędnych konfiguracji, a docelowo migracji na ZIR	Złożona architektura systemu, urozmaicona nieaktualnymi systemami i serwerami oraz brakiem krytycznych procedur administracyjnych. Niezbędne jest wykonanie konfiguracji, a w szczególności strojenia baz danych oraz serwerów aplikacyjnych.
Bezpieczeństwo	Obecne rozwiązania wymagają znaczących i natychmiastowych korekt	W krótkim okresie należy rozwiązać podstawowe problemy związane z bezpieczeństwem (konfiguracja, zarządzanie kontami administracyjnymi, aktualizacja oprogramowania – ssh, http). W średniej i długiej perspektywie, doprowadzenie systemu do oczekiwanego poziomu bezpieczeństwa będzie wymagało znaczących zmian w konfiguracjach, systemach, jak i samej architekturze (temat powiązany z obszarem Infrastruktura).
Organizacja	Zagrożenie braku ciągłości osobowej do czasu zbudowania kompetencji w COI	W krótkim czasie konieczność zrekrutowania osób do COI celem zapewnienia osobowej ciągłości działania, przejście z aplikacji OTRS na kompleksową aplikację ITSM. Budowa kompetencji po stronie MC (właścicielstwo biznesowe) oraz COI (utrzymanie, rozwój) Pilne uruchomienie linii wsparcia (Service Desk, Utrzymanie, Zespoły administratorów infrastruktury, aplikacji, analityków biznesowych, testów funkcjonalnych. Niezbędne wypracowanie procedur obsługi użytkowników (indywidualnych, instytucjonalnych).Obszar kluczowy dla całości utrzymania i przyszłego rozwoju systemu.

Obszar Funkcjonalności

Aplikacje poddane testom funkcjonalności w ramach przeglądu:

- ePUAP - elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
- SG BIP - SG Biuletyn Informacji Publicznej
- PAP - Publikator Elektronicznych Aktów Prawnych

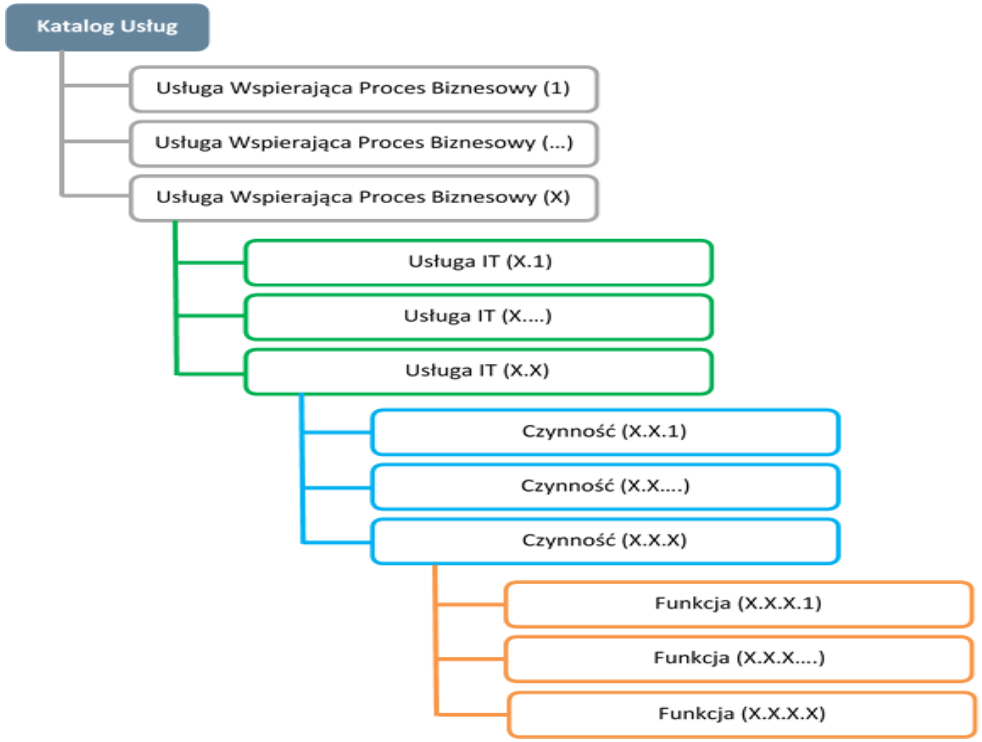

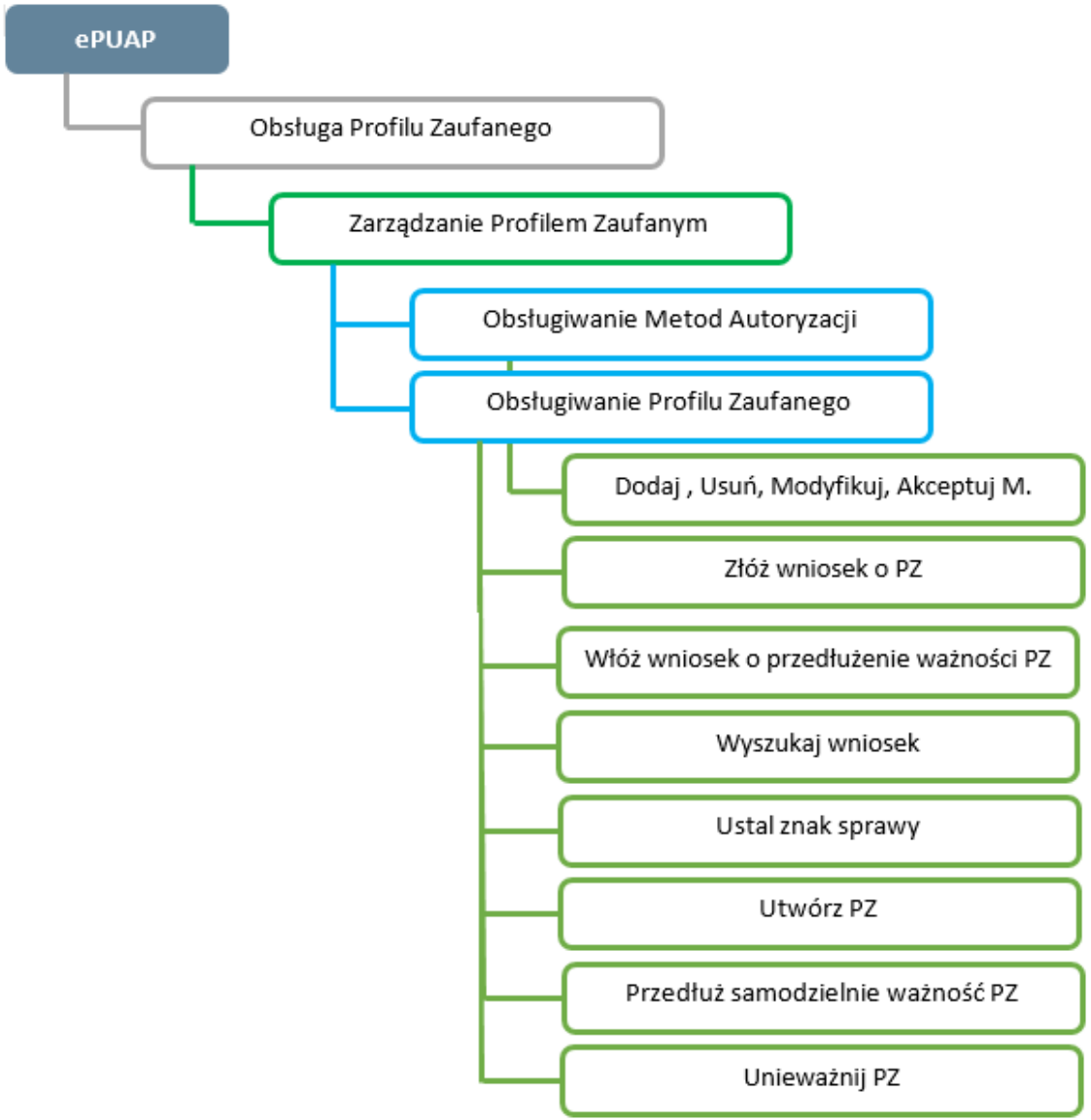

Obszar Funkcjonalności

Sposób przeprowadzenia testów i wyniki:

- Identyfikacja usług, funkcjonalności
- Testowanie poszczególnych funkcjonalności z poziomu czynności i funkcji z perspektywy usług
- Przetestowanie przez COI funkcji z perspektywy użyteczności

	Ilość zidentyfikowanych funkcjonalności	Ilość wykonanych testów	Testy – Perspektywa katalogu usług		Testy – Perspektywa użyteczności		Łączna ilość uwag do wykonanych testów
			Pozytywne	Negatywne	Pozytywne	Negatywne	
BIP	152	147	145	2	132	15	63
PAP	39	31	24	7	21	10	10
ePUAP	204	150	144	6	131	19	40
Σ	395	328	313	15	284	44	113

Obszar Funkcjonalności

Spostrzeżenia	Rekomendacje
Zdefiniowany katalog usług stanowiący załącznik do umowy utrzymaniowej MC – COI jest niekompletny	• Należy dokonać pełnego, kompleksowego rozpoznania funkcjonalności w ramach przejmowanych systemów
Wykonanie części testów było niemożliwe z powodu braku środowisk testowych, dostępów do nich lub znaczących różnic w stosunku do środowisk produkcyjnych	• Należy wdrożyć brakujące środowiska testowe oraz zaktualizować istniejące do postaci referencyjnych, a następnie stworzyć wyczerpujące scenariusze testowe, pozwalające jednoznacznie określić faktycznie występujące błędy
Dotychczasowe warunki SLA były subiektywne, niejasno określone	• Należy uzgodnić warunki SLA pomiędzy MC a COI w oparciu o bibliotekę ITIL i normę ISO 20000-1 • W negocjowanej aktualnie umowie pomiędzy MC a COI zaproponowano poziomy SLA
Do podjęcia decyzja w zakresie odpowiedzialności i obsługi przez COI w kwestii nieprzetestowanych lub zwracających błędy funkcji	• Należy uzgodnić w umowie sposób i tryb realizacji tego typu zgłoszeń

Obszar Funkcjonalności

Zidentyfikowane inicjatywy

Inicjatywy krótkoterminowe

- F1 – Przygotowanie opisu procesu zarządzania poziomem usług
- F2 – Opracowanie szablonu raportu poziomów świadczenia usług
- F3 – Analiza funkcjonalności ePUAP vs. obywatel.gov.pl

Inicjatywy średnio- i długoterminowe

- F4 – Ustalenie po stronie MC kompletnego katalogu usług i funkcjonalności
- F5 – Uzgodnienie z MC warunków SLA i zbudowanie kompletnego sytemu raportowego
- F6 – Opracowanie 100% brakujących opisów funkcji wykazanych w katalogu usług
- F7 – Kolekcjonowanie danych dot. dostępności i wydajności celem określenia mierników
- F8 – Określenie docelowych wartości mierników wydajności
- F9 – Uruchomienie mechanizmów monitorowania wydajności
- F10 – Stworzenie referencyjnych środowisk testowych
- F11 – Uruchomienie procesu zarządzania poziomem usług w zakresie parametrów wydajnościowych

Obszar Infrastruktura

Przeglądowi poddano infrastrukturę systemową środowisk testowych, deweloperskich i produkcyjnych systemów:

- ePUAP
- PAP
- SS DIP
- SG BIP

Badaniu poddano krytyczne elementy systemu:

- Infrastruktura sieciowa
- Serwery bazodanowe
- Baza danych DB2
- Serwery aplikacyjne
- Serwery LDAP
- WebServices

Obszar Infrastruktura

Spostrzeżenia	Rekomendacje
Przekazane i badane procedury administracyjne nie były testowane przy odbiorach i w większości przypadków są bezużyteczne w codziennych czynnościach utrzymaniowych	• Należy stworzyć procedury od nowa, bazując na rzeczywistej pracy administratorów i aktualizować je przy kolejnych zmianach (inicjatywach)
Zastosowana, skomplikowana architektura wpływa negatywnie na stabilność działania systemów oraz czas usuwania awarii	• Należy zaktualizować oprogramowanie na serwerach do wersji zapewniających stabilność działania oraz wsparcie techniczne • Należy rozpatrzyć, i tam, gdzie to możliwe, wykorzystać mechanizmy wirtualizacji
Błędy w konfiguracji serwerów, aplikacji, a także w samej architekturze negatywnie wpływają na bezpieczeństwo i wydajność systemów	• Należy wdrożyć poprawki w konfiguracjach
Nieprawidłowa konfiguracja serwerów bazodanowych oraz brak wymaganych struktur (indeksy) powodowały niską wydajność warstwy bazodanowej, częste awarie i negatywny odbiór użytkowników	• Należy przeprowadzić strojenie serwerów bazodanowych (część prac wykonano podczas przeglądu)
W związku z realizacją 16 programów regionalnych w 4 obszarach (e-Zdrowie, e-Administracja, e-Kultura i e-Edukacja) spodziewany jest znaczy wzrost e-Usług publicznych korzystających z Profilu Zaufanego	• Należy monitorować obciążenie PZ • Zaplanowanie potencjalnej rozbudowy infrastruktury

Obszar Infrastruktura

Zidentyfikowane inicjatywy

Inicjatywy krótkoterminowe	• I1 – Skatalogowanie procedur administracyjnych i ich opracowanie • I2 – Aktualizacja serwerów i aplikacji (w tym ich konfiguracji) • I3 – Poprawienie kodu aplikacji (niezbędne zmiany) • I4 – Przygotowanie koncepcji nowego Profilu Zaufanego
Inicjatywy średnio- i długoterminowe	• I5 – Uruchomienie nowego Profilu Zaufanego* • I6 – Wirtualizacja serwerów • I7 – Migracja infrastruktury ePUAP na środowisko Zintegrowanej Infrastruktury Rejestrów • I8 – Optymalizacja kosztów utrzymania (licencje, infrastruktura itp.) • I9 – Wdrożenie systemu zarządzania tożsamością

* Uruchomienie nowego Profilu Zaufanego jest przewidziane w Programie B, jako odrębny projekt

Obszar Bezpieczeństwo

Przegląd bezpieczeństwa systemów został poddany testom w wymienionych obszarach :

	Obszar	Komentarz
	Rekonesans środowiska produkcyjnego	Zidentyfikowano domeny mające przekierowanie na domenę ePUAP, domeny epuap.gov.pl – serwery DNS znajdują się w tej samej podsieci, a dodatkowo nie są niezależnymi systemami rozlokowanymi w różnych lokalizacjach.
	Testy konfiguracji i zarządzania konfiguracją	Wymagania dot. tworzonych kont i haseł, konfiguracje urządzeń i aplikacji wymagają natychmiastowej interwencji. Zidentyfikowano błędy w WebServices.
	Testy zarządzania tożsamością	Nie zidentyfikowano problemów.
	Testy procesu zarządzania sesją	Zidentyfikowano jeden niekrytyczny przypadek, który należy poddać dalszym testom.
	Testy walidacji pól wejściowych	Zidentyfikowano jedną podatność związaną z modyfikacją przesyłanych plików xml. Podatność należy poddać dalszym testom, ponieważ istnieje ryzyko, że jest ona poważna.
	Testy słabej kryptografii	Nie zidentyfikowano problemów.
	Testy interfejsu klienta	Należy przeprowadzić analizę i rekonfigurację routerów brzegowych i zweryfikować możliwość podatności przez strony trzecie poprzez podszywanie pod domeny, usługi/ profil klienta.

Obszar Bezpieczeństwo

Spostrzeżenia	Rekomendacje
Aplikacje i urządzenia nie są zaktualizowane do najnowszych wersji, są niejednorodnie skonfigurowane	• Routery brzegowe i systemy bezpieczeństwa wymagają aktualizacji i rekonfiguracji • Konfiguracja serwerów i aplikacji
Nie stwierdzono obecności Polityki Bezpieczeństwa Systemów	• Opracowanie i wdrożenie PBS • Konfiguracja serwerów i aplikacji zgodnie z PBS • Regularne przeglądy systemów pod kątem bezpieczeństwa
Wymagana optymalizacja środowiska ePUAP	• Weryfikacja realnego obciążenia wynikającego z uruchomionych usług i zabezpieczeń • Optymalizacja środowiska pod kątem eliminacji luk bezpieczeństwa i zagrożeń • Uruchomienie monitoringu incydentów bezpieczeństwa

Obszar Bezpieczeństwo

Zidentyfikowane inicjatywy

Inicjatywy krótkoterminowe	• B1 – Weryfikacja i poprawa konfiguracji urządzeń w niezbędnym, możliwym w krótkiej perspektywie • B2 – Aktualizacja systemów operacyjnych, oprogramowania układowego, usług zainstalowanych na poszczególnych serwerach • B3 – Opracowanie i wdrożenie podstawowych standardów bezpieczeństwa • B4 – Uruchomienie monitoringu 24h bezpieczeństwa środowiska produkcyjnego
Inicjatywy średnio- i długoterminowe	• B5 – Eliminacja luk bezpieczeństwa (konfiguracja i wymiana urządzeń) • B6 – Ponowne przeprowadzenie pełnych testów bezpieczeństwa • B7 – Opracowanie Polityki Bezpieczeństwa Systemów • B8 – Rozważenie i podjęcie decyzji dot. wdrożenia systemu klasy SIEM (ang. Security Information and Event Management) • B9 – Opracowanie planów Business Continuity Plan i Disaster Recovery Plan

Obszar Organizacja

Ze względu na kluczową rolę tego obszaru dla realizacji pozostałych, duża część złożonych zagadnień musi być opracowana po stronie COI w krótkim okresie:

- Powołanie Linii wsparcia (Service Desk, administratorzy, analitycy, testerzy)
- Zastąpienie obecnego systemu OTRS na Service Desk COI
- Opracowanie kompletnych procedur obsługi incydentów, problemów, zarządzania zmianą, pojemności i katalogiem usług wg praktyk ITIL

Prace po stronie COI wymagają niezwłocznego wskazania właściciela biznesowego projektu po stronie MC, decydującego m.in. o:

- Wypracowaniu modelu współpracy
- Weryfikacji i potwierdzeniu utrzymywanych funkcjonalności systemu
- Uzgadnianiu i weryfikacji zapisów SLA
- Uruchomieniu nowego Profilu Zaufanego

Obszar Organizacja

Spostrzeżenia	Rekomendacje
W dostarczonej dokumentacji nie zawarto opisu wskaźników SLA dla incydentów zewnętrznych	• Należy opracować wskaźniki SLA, które pozwolą na jednoznaczną interpretację zapisów umowy
Brak dokumentacji związanej ze zgłaszaniem incydentów zewnętrznych	• Należy opracować kompleksową dokumentację (z uwzględnieniem procesów obsługi incydentów klienta instytucjonalnego i indywidualnego)
Brak katalogów usług dla poszczególnych projektów	• Należy opracować katalogi poszczególnych usług biznesowych
Brak procedur transferu zleceń na wyższe poziomy linii wsparcia	• Należy opracować procedury przekazywania zleceń na wyższe poziomy linii wsparcia, oraz realizacji tych zleceń na wszystkich poziomach
Budowa kompetentnego zespołu wsparcia	• Przejęcie części pracowników z CCA • Rekrutacja niezbędnych zasobów na brakujące wakaty

Obszar Organizacja

Zidentyfikowane inicjatywy

Inicjatywy krótkoterminowe	• O1 – Powołanie Linii wsparcia – z uwzględnieniem opracowania procedur • O2 – Wdrożenie ITSM Atmosfera zamiast OTRS • O3 – Wskazanie właściciela biznesowego po stronie MC • O4 – Budowa zespołu wsparcia (cz. 1 – Service Desk, administratorzy infrastruktury, administratorzy aplikacji i analitycy biznesowi)
Inicjatywy średnio- i długoterminowe	• O5 – Wypracowanie zasad współpracy i struktur organizacyjnych dla docelowego modelu ePUAP po stronie MC i COI • O6 – Weryfikacja wypracowanych standardów i narzędzi • O7 – Szkolenia merytoryczne i miękkie dla zespołu wsparcia • O8 – Budowa bazy wiedzy • O9 – Budowa zespołu wsparcia (docelowego)

Plan działania – co i jak chcemy realizować

Wszystkie inicjatywy zidentyfikowane w poszczególnych obszarach zostały przypisane do krótko- lub długoterminowych działań.

Na podstawie zidentyfikowanych inicjatyw powołane zostaną projekty:

Projekt A - dla krótkoterminowych działań mających na celu przygotowanie do przejęcia w COI, a następnie eksploatacji w początkowym okresie systemu ePUAP w COI.

Projekt / Program B - dla długoterminowych działań mających na celu:

- wypracowanie docelowego rozwiązania,
- architektury systemowej,
- odpowiednich funkcjonalności,
- analizę User Experience.

Obydwa projekty, w szczególności Projekt/ Program B powinny być realizowane i nadzorowane przez MC, jako właściciela biznesowego.

Przypisanie inicjatyw do projektów

	Organizacja	Funkcjonalności	Infrastruktura	Bezpieczeństwo
Projekt A (do 3M)	O1, O2, O3, O4	F1, F2, F3	I1, I2, I3, I4	B1, B2, B3, B4
Projekt B (powyżej 3M)	O5, O6, O7, O8, O9	F4, F5, F6, F7, F8, F9, F10, F11	I5, I6, I7, I8, I9	B5, B6, B7, B8, B9

Projekt A

Zapewnienie bieżącej eksploatacji i utrzymania przejmowanych systemów poprzez :

Organizacja

- Powołanie Linii wsparcia (Service Desk, Zespoły Utrzymania, Administratorzy)
- Zapewnienie ciągłości biznesowej po stronie MC (wskazanie właściciela biznesowego)

Technologia (Infrastruktura i Bezpieczeństwo)

- Zapewnienie ciągłości funkcjonowania i podniesienie poziomu bezpieczeństwa infrastruktury i systemów ePUAP

Funkcjonalności

- Przygotowanie procesu zarządzania poziomem usług i raportu poziomu świadczenia usług (SLM)

Projekt A – planowana roadmapa

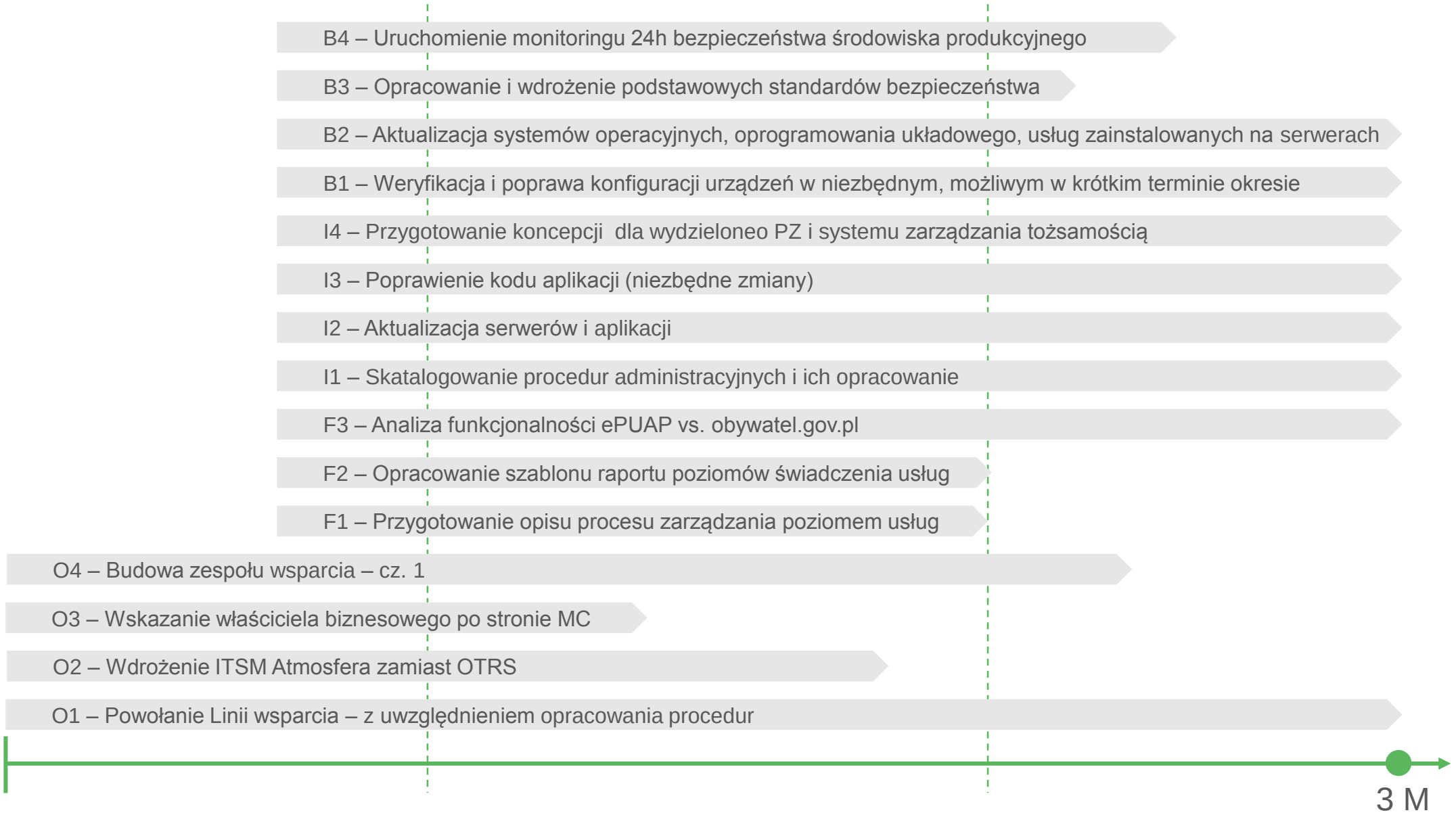

Projekt B

Wypracowanie i realizacja docelowego modelu dla ePUAP poprzez :

Organizacja

- Wypracowanie współpracy biznesowej pomiędzy MC (właściciel biznesowy), a COI
- Wypracowanie struktur organizacyjnych / projektowych dla docelowego modelu ePUAP

Technologia (Infrastruktura i Bezpieczeństwo)

- Wypracowanie docelowej architektury systemu i modelu bezpieczeństwa z uwzględnieniem ePUAP

Funkcjonalności

- Stworzenie kompletnego katalogu usług i docelowej wizji dla systemu ePUAP (z uwzględnieniem roli i funkcji PZ)

Projekt/ Program B – wstępna roadmapa

B9 – Opracowanie planów Business Continuity Plan i Disaster Recovery Plan
B8 – Rozważenie i podjęcie decyzji dot. wdrożenia systemu klasy SIEM (ang. Security Information and Event Management)
B7 – Opracowanie Polityki Bezpieczeństwa Systemów
B6 – Ponowne przeprowadzenie pełnych testów bezpieczeństwa
B5 – Eliminacja luk bezpieczeństwa (konfiguracja i wymiana urządzeń)
I9 – Wdrożenie docelowego PZ i systemu zarządzania tożsamością
I8 – Optymalizacja kosztów utrzymania (licencje, infrastruktura itp.)
I7 – Migracja infrastruktury ePUAP na środowisko Zintegrowanej Infrastruktury Rejestrów
I6 – Wirtualizacja serwerów
I5 – Uruchomienie nowego Profilu Zaufanego – jako osobny projekt w Programie B
F11 – Uruchomienie procesu zarządzania poziomem usług w zakresie parametrów wydajnościowych
F10 – Stworzenie referencyjnych środowisk testowych
F9 – Uruchomienie mechanizmów monitorowania wydajności
F8 – Określenie docelowych wartości mierników wydajności
F7 – Kolekcjonowanie danych dot. dostępności i wydajności celem określenia mierników
F6 – Opracowanie 100% brakujących opisów funkcji wykazanych w katalogu usług
F5 – Uzgodnienie z MC warunków SLA
F4 – Ustalenie po stronie MC kompletnego katalogu usług i funkcjonalności
O9 – Budowa zespołu wsparcia (docelowego)
O8 – Budowa bazy wiedzy
O7 – Szkolenia merytoryczne i miękkie dla zespołu wsparcia
O6 – Weryfikacja wypracowanych standardów i narzędzi
O5 – Wypracowanie zasad współpracy i struktur organizacyjnych

3 M
6 M

Kluczowe czynniki sukcesu

Zapewnienie zasobów osobowych dla utrzymania i rozwoju systemu	
Doprecyzowanie zasad współpracy pomiędzy MC i COI	• Wskazanie właściciela biznesowego po stronie MC • Wypracowanie modelu współpracy i rozliczeń pomiędzy MC i COI • Wypracowanie skutecznych struktur zarządzania projektami A i B
Uzgodnienie docelowej wizji i funkcjonalności dla ePUAP	• Zakres realizacji projektów zależny od decyzji biznesowych MC • Decyzje związane z architekturą Profilu Zaufanego – zmiany wpłyną na integrację e-Usług z PZ
Wyeliminowanie zależności od zewnętrznych podmiotów	

Dziękujemy za uwagę

centralny
ośrodek
informatyki